

Podstawowa teoria i filozofia Tradycyjnej Medycyny Mongolskiej

Mongolia – Polska Międzynarodowa Konferencja
Kultura – Nauka – Medycyna

Warszawa, 28 maja 2010

Lek.med. Sainjargal Byambasuren-Federowska

Podstawowa teoria i filozofia TMM

TMM traktuje organizm człowieka jako całość - organizm duchowo-fizyczny

Podstawowa zasada TMM – zachowanie równowagi i harmonii pomiędzy duchem i ciałem

- » Teoria 5 elementów
- » Teoria Chii, Szar, Badgan
- » Teoria Arga-Bilig

Teoria pięciu elementów

Teoria pięciu elementów wychodzi z założenia, że organizm ludzki jest jak mikrokosmos wypełniony tymi samymi pierwotnymi elementami. Cała materia ziemska składa się z 5 podstawowych elementów w różnych proporcjach.

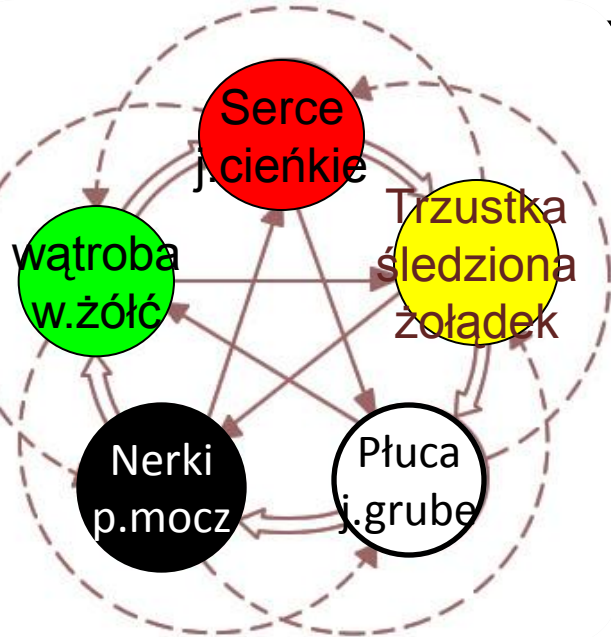
**Dlatego człowiek bezwzględnie ulega wszelkim
wpływowi natury**

Lek.med. Sainjargal Byambasuren-
Federowska

Pięć elementów a organizm człowieka

element	symbolizuje w organizmie ludzkim
Ogień energia, światło, gorąco	procesy metaboliczne związane z tworzeniem energii i jej źródłem: tłuszcz, węglowodany i białka (jako źródła energii)
Ziemia ciężkie, twarde, zimne stanowiące „grunt” i „podstawę”	mikroelementy występujące w organizmie: potas, wapń, fosfor, sód, potas, siarka, węgiel
Metal zimne, twarde, stała konsystencja	metale występujące w organizmie - żelazo, miedź, magnez, mangan, molibden, cynk, kobalt
Woda mokre, płynne	główny składnik organizmu - może stanowić 45-75% masy ciała człowieka.
Powietrze (drzewo) przestrzeń, rozwój	Przestrzeń (gęstość skupienie komórki), tlen, dwutlenek węgla, wodór, azot oraz wszystkie inne gazy w organizmie.

Teoria pięciu elementów - relacje

⇒ Relacja matki i syna

→ Relacja wróg i przyjaciel

- - - - -> Relacja kontrolująca

Narządy wewnętrzne człowieka mają różną strukturę w zależności od tego jaki element dominuje

Zawartość 5 elementów w odpowiednich proporcjach zapewnia

Homeostaza = ZDROWIE

Między pięcioma elementami istnieje współzależność i wzajemne relacje wspomagające, niszczące lub kontrolujące

Klasyfikacja pięciu elementów według teorii chińskiej

	Ogień	Ziemia	Metal	Woda	Drzewo
Narządy mięszone	Serce	Śledziona Trzustka	Płuca	Nerki	Wątroba
Narządy puste	Jelita cienkie	Żołądek	Jelita grube	Pęcherz moczowy	Woreczek żółciowy
Zmysły	Język	Wargi	Nos	Uszy	Oczy
Tkanki	Naczynia krwionośne, tkanki miękkie	Mięśnie	Skóra	Kości	Ścięgna, tkanki łączne
Smak	Ostry, gorzki	Słodkie	Pikantny	Słony	Kwaśny
Emocje	Radość	Zmartwienie	Smutek	Strach	Złość
Pora roku	Lato	Późne lato	Jesień	Zima	Wiosna
Pogoda	Upał	Wilgoć	Susza	Zimno	Wiatr
Rozwój	Wzrastanie	Dojrzewanie	Żniwa	Kumulacja	Rodzenie
Kierunek świata	Południe	Centralny	Zachód	Północ	Wschód

Klasyfikacja pięciu elementów według teorii astrologicznej

	Ogień	Ziemia	Metal	Woda	Powietrze
Narządy mięsne	Wątroba	Śledziona Trzustka	Płuca	Nerki	Serce
Narządy puste	Woreczek żółciowy	Żołądek	Jelito grube	Pęcherz moczowy	Jelito cienkie
Zmysły	Język	Wargi	Nos	Uszy	Oczy
Tkanki	Naczynia krwionośne, tkanki miękkie	Mięśnie	Skóra	Kości	Ścięgna, tkanki łączne
Smak	Ostry, gorzki	Słodkie	Pikantny	Słony	Kwaśny
Emocje	Radość	Zmartwienie	Smutek	Strach	Złość
Pora roku	Lato	Późne lato	Jesień	Zima	Wiosna
Pogoda	Upał	Wilgoć	Susza	Zimno	Wiatr
Rozwój	Wzrastanie	Dojrzewanie	Żniwa	Kumulacja	Rodzenie
Kierunek świata	Południe	Centralny	Zachód	Północ	Wschód

Teoria *Chii, Szar, Badgan*

- Najważniejsza teoria w Tradycyjnej Medycynie Mongolskiej
- Życie człowieka uzależnione jest od trzech życiodajnych czynników (sił) wszechświata : **powietrza, słońca, ziemi**
- TMM traktując **organizm człowieka jako mikroświat** wyróżnia trzy zasadnicze czynniki mające wpływ na procesy fizjologiczne :

Powietrze - Chii (powietrze) - symbolizuje ciągły ruch, odpowiada za skupienie i zagęszczenie komórki oraz zapewnia przestrzeń, odpowiedzialny za dostawę tlenu i składników odżywczych oraz usuwanie niezbędnych produktów

Słońce - Szar (żółć) - symbolizuje energię cieplną, utrzymuje temperaturę ciała, odpowiada za przemianę materii

Ziemia - Badgan (flegma) - symbolizuje energii grawitacyjne, stabilizacji, wszelkie procesy związane z płynem ustrojowym. Odpowiada za stan układ limfatyczny, układ oddechowy i mózgu.

Teoria Chii, Szar, Badgan

Teoria Chii, Szar, Badgan jest ściśle związana z **Teorią pięciu elementów.**

Chii – powstaje z elementu **powietrza**

Szar – utożsamia się z elementem **ognia**

Badgan – powstaje z elementu **ziemi i wody.**

Teoria *Chii, Szar, Badgan*

- ***Chii, Szar, Badgan*** - niezbędne do powstania każdej struktury ciała począwszy od rozwoju zarodka ludzkiego w łonie matki aż do śmierci
- ***Chii, Szar, Badgan*** – stale uzupełniane przez 5 podstawowych elementów: powietrze, ogień, ziemia, woda i metal aby utrzymać ciągłość procesów fizjologicznych
- Aby zachować zdrowie ***Chii, Szar, Badgan*** w organizmie człowieka powinny pozostawać w **równowadze (homeostaza)** między sobą
- ***Chii, Szar, Badgan*** są w ciągłym ruchu. Nieustannie zmienia się ich proporcjonalny stosunek względem siebie w zależności od naszego odżywiania i stylu życia oraz otaczających nas warunków (np. klimatycznych, sytuacje stresowe itp.)

Teoria *Chi*, *Szar*, *Badgan* w praktyce

	Chii	Szar	Badgan
Lokalizuje się	W miednicy małej	W jamie brzusznej	W klatce piersiowej
Przyczyny zwiększające	Silny wiatr,, lekka dieta, głodówka, <i>niepokój, lęk, chciwość-pożądanie</i>	Przegrzanie ciała, tłuste i ostre dieta, ciężka praca fizyczna, <i>złość, gniew,</i>	Wychłodzenie ciała, zimne surowe i ciężkie jedzenie, <i>spowolnienie, apatia, brak ruchu</i>
Stan psychiczny	Niepokój, lęk, nadwrażliwość	Rozdrażnienie, agresja, gniew	Apatia, ospałość, osłabienie umysłu
Często występujące choroby	Choroby serce i jelit, bezsenność, bóle wędrujące, choroby psychiczne	Choroby wątroby, jelit, wrzody, nadciśnienie, bóle ostre kłujące	Choroby żołądka i trzustki, zastój limfatyczny i krążenia, choroby układu moczowego

Teoria *Chi*, *Szar*, *Badgan* w praktyce

Typ osobowości	Chii (wiatr)	Szar (żółć)	Badgan(flegma)
Budowa ciała	Drobna, szczupła, lekka	Średni wzrost	Potężna, grubokoścista
Skóra	Sucha, szorstka, raczej ciemna, łatwo sinieje	Ciepła, z rumieńcami na twarzy, wydzieliną i ostro pachnącym potem	Wilgotna, blada, zimna, tłusta
Ruchy ciała	Szybkie, giętkie, nerwowe	Umiarkowanie szybkie	Wolne
Wrażliwy narząd	Układ moczowy, układ nerwowy, skóra, płuca, serce	Wątroba, woreczek żółciowy, jelita, serce	Trzustka, żołądek, płuca, układ moczowy i limfatyczny, mózg
Umysł	Kreatywny, aktywny, szybko zapomina drobne sprawy	Ambitny, dominujący	Wolny, ale długo pamięta

Teoria *Arga Bilig*

Znana na świecie jako podstawowa filozofia wschodu „*Teoria Yan Yin*”.

Mówi o istnieniu „prawa równowagi” we wszechświecie

Wszelkie zjawiska i obecność materii na ziemi ma miejsce dzięki zachowaniu równowagi przeciwnych sobie elementów.

Symbol „***Arga Bilig***” przedstawia dwie rybki, pływające w przeciwnym kierunku a jednocześnie tworząc kształt kuli – jako symbol nieskończoności. Jasna strona symbolizuje *Arga (Yan)* a ciemna *Bilig (Yin)*.

Yan (*Arga*) i Yin (*Bilig*) są źródłem wzajemnego istnienia i symbolem nieskończoności formy życia.

Yan (Arga)

Aktywny

Gorący

Życie

Lato

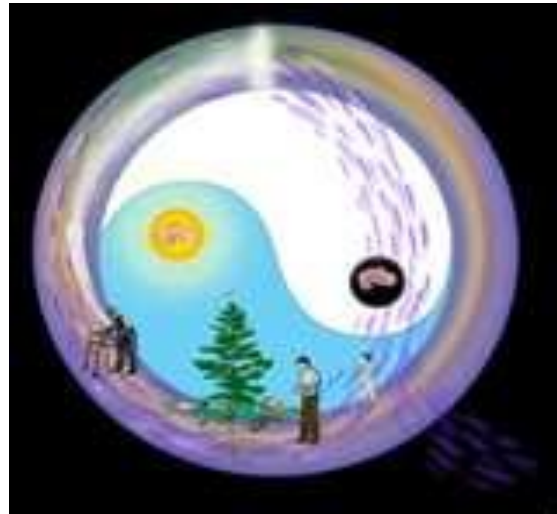
Płeć męska

Dzień

Ziemia

Słońce

Ogień

Yin (Bilig)

Spokojny

Zimny

Śmierć

Zima

Płeć żeńska

Noc

Niebo

Księżyc

Woda

Zasady współdziałania *Arga* i *Bilig*

Arga i *Bilig* są przyczyną wzajemnego współistnienia.

Jedno stwarza warunki istnienia drugiego. Mimo przeciwności ich cech oba elementy wzajemnie się wspierają.

Arga i *Bilig* zawierają w sobie wzajemne cechy

Dzięki wzajemnemu przenikaniu się i współistnieniu cech *Arga* i *Bilig* nigdy nie znikają, tworząc pełny cykl życia.

Arga i *Bilig* zawsze pozostają w przeciwieństwie do siebie.

Arga i *Bilig* wzajemnie się ograniczają.

Arga i *Bilig* mają właściwości dzielenia się w nieskończoność. Dzięki temu życie toczy się w różnej formie, ale wiecznie.

Dziękuję za uwagę

